

ÎNCHEIERE

22 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Cristian Laur, reprezentat de avocatul Mihail Durnescu,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cristian Laur împotriva lui Eugeniu Bujoreanu privind încasarea dublei arvune, dobânzii de întârziere,

împotriva deciziei din 04 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 03 noiembrie 2016, Cristian Laur a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Eugeniu Bujoreanu privind încasarea sumei de 2000 Euro și a dobânzii de întârziere calculate la data emiterii hotărârii cât și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că a 16 noiembrie 2014 a încheiat cu pîrîtul Bujoreanu Eugeniu un contract de arvună, prevederile căruia le-a executat în totalitate și cu bună credință, însă pîrîtul a încălcat obligațiile contractuale asumate prin nerestituirea sumei primite.

A menționat că în urma neonorării obligațiilor contractuale, pîrîtul urmează să achite suma dublă primită cu titlu de arvună, și anume suma de 2000 Euro.

A susținut că multiplele tentative de aplanare a conflictului pe cale amiabilă nu au atins rezultatul scontat, datoria acumulată de pîrît constituind suma de 2000 Euro, ce nu include penalități, dobânzi de întârziere precum și venitul ratat.

A solicitat reclamantul, inclusiv prin cererile de majorare a pretențiilor, încasarea din contul pîrîtului a sumei de 2000 Euro cu titlu de arvună dublă, a dobânzii de întârziere în sumă de 1212,88 Euro și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 27 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Cristian Laur împotriva lui Eugeniu Bujoreanu privind încasarea dublei arvune, dobânzii de întârziere.

Prin decizia din 04 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis cererea de apel declarată de avocatul Mihail Durnescu, în interesele apelantului Cristian Laur.

S-a casat integral hotărârea din 27 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cu adoptarea unei hotărâri noi prin care s-a admis parțial acțiunea.

S-a încasat din contul lui Eugeniu Bujoreanu în beneficiul lui Cristian Laur suma bănească în mărime de 1000 Euro, sau echivalentul în lei MD la momentul executării hotărârii.

Pretenția privind încasarea dobânzii de întârziere, s-a respins ca neîntemeiată.

S-a încasat din contul lui Eugeniu Bujoreanu în beneficiul lui Cristian Laur cheltuielile de judecare a pricinii cu titlu de taxă de stat, proporțional pretențiilor admise în mărime de 1152 de lei, cu compensarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 2000 de lei.

Pentru a decide astfel, Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău a constatat că, din recipisa întocmită de intimat, nu reiese cert dacă intimatul și-a asumat obligația de înstrăinare a întregii afaceri, respectiv a tuturor cotelor-părți din societatea ce o gestiona, caz în care intimatul ar fi realizat un act de dispoziție asupra bunurilor ce nu-i aparțin, contrar art. 315 alin. (1) Cod civil, sau asupra unei eventuale cote-părți din această societate, ce ar putea aparține acestuia în proprietate comună în devălmășie cu soția sa, situație incertă în contextul lipsei la materialele cauzei a cărorva înscrisuri ce ar confirma existența acestui regim de proprietate. Prin urmare, s-a constatat că obiectul acordului de arvună, expusă în recipisa nominalizată supra, este unul ilicit, deoarece acesta nu este nici determinat, nici determinabil în contextul indicat și aparent, include clauze ce exced dreptul de dispoziție a pretinsului vânzător, motive pentru care instanța a constatat că acordul de arvună încheiat este lovit de nulitate absolută în corespundere cu art. 220 alin. (1) Cod civil.

Or, obiectul acordului de arvună, ce constituie și un antecontract de vânzare-cumpărare, este unul ilicit, nulitatea actului juridic corespunzător fiind determinată și de necorespunderea acestuia cerințelor instituite pentru antecontract, și anume a cerinței referitoare la prețul contractului ce urma a fi încheiat între părți. Prin urmare, s-a constatat nulitatea actului juridic încheiat de părțile prezentului contract, obligație legală impusă instanței de prevederile art. 217 alin. (1) Cod civil, motiv pentru care acest act juridic nu produce efectele invocate de apelant referitoare la achitarea de către potențialul vânzător – intimatul Bujoreanu Eugeniu, a dublului arvunei, ca urmare a neîncheierii în termenul stabilit în acordul corespunzător a contractului de vânzare-cumpărare. Or, dispozițiile art. 633 Cod civil sunt aplicabile doar în raporturile instituite legal, condiție ce nu se întrunește în cazul dat în privința acordului încheiat între părțile prezentului proces. Din aceste motive argumentele apelantului referitoare la existența obligației intimatului de plată a dublului arvunei, sunt nefondate, normele invocate de acesta fiind inaplicabile speței, instanța constatând prin prisma art. 217 alin. (1) Cod civil, aplicabilitatea doar a normelor invocate supra.

A reținut că art. 219 alin. (1)-(3) Cod civil stipulează că, actul juridic nul încetează cu efect retroactiv din momentul încheierii. Dacă din conținutul său rezultă că poate înceta numai pentru viitor, actul juridic nu va produce efecte pentru viitor. Fiecare parte trebuie să restituie tot ceea ce a primit în baza actului juridic nul, iar în cazul imposibilității de restituire, este obligată să plătească contravaloarea

prestației. Partea și terții de bună-credință au dreptul la repararea prejudiciului cauzat prin actul juridic nul. Prin urmare, în contextul în care nulitatea acordului părților a fost stabilit în instanța de apel, s-a constatat că intimatul are obligația legală de a restitui apelantului suma primită în baza acordului lovit de nulitate, și anume suma de 1000 Euro, în caz contrar survenind îmbogățirea fără justă cauză a intimatului, contrar exigențelor art. 1389 Cod civil.

Din aceste motive, dat fiind că acordul de arvună încheiat de părți este lovit de nulitate absolută, s-a constatat că pretențiile apelantului privind încasarea dublului arvunei sunt nefondate, dispozițiile art. 633 Cod civil fiind inaplicabile speței, însă acțiunea apelantului urmează a fi admisă parțial în partea sumei de 1000 Euro ca urmare a obligativității institutului *restitutio in integrum*, instituit de art. 219 Cod civil.

A stabilit că apelantul a calculat dobânda de întârziere aferent pretinsei creanțe pecuniare de restituire de către intimat a dublului arvunei, obligație inexistentă, astfel încât această pretenție nu se încadrează în cerințele instituite de art. 619 Cod civil, motiv pentru care urmează a fi respinsă. Concomitent, dobânda de întârziere nu poate fi calculată nici aferent sumei de 1000 Euro, ce urmează a fi restituită de intimat în baza art. 219 Cod civil, deoarece existența acestei creanțe a fost determinată doar prin prezenta decizie, ca urmare a constatării nulității absolute a actului juridic civil încheiat de părți, astfel încât creanța dată devine scadentă în ordinea stabilită de art. 254 alin. (1) Cod civil, respectiv din data emiterii prezentei decizii, din care motiv s-a constatat inadmisibilitatea adjudecării dobânzii de întârziere aferente sumei adjudecate prin prezenta decizie, deoarece pînă la emiterea acesteia creanța respectivă nu era scadentă, sorginea acesteia fiind alta decît cea invocată de apelant.

La 22 ianuarie 2019 Cristian Laur, reprezentat de avocatul Mihail Durnescu, a declarat recurs în temeiul art. 432 alin. (2) lit. a), b), c), alin. (4), (5) Cod de procedură civilă, solicitând casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea respingerii cererii de apel și acțiunii civile cu emiterea unei hotărîri noi prin care să fie dispusă încasarea sumei de 2000 Euro și dobânzii de întârziere calculată la data emiterii hotărîrii, cît și a cheltuielilor de judecată.

În susținerea și motivarea recursului a indicat dezacordul cu soluțiile instanțelor ierarhic inferioare și a menționat că drepturile reclamantului conform contractului au fost încălcate, iar faptul că pîrîtul pînă în prezent nu a achitat datoria acțiunile acestuia nu pot fi acceptate ca un comportament de bună credință. Pîrîtul a dus în eroare reclamantul cu aspectul că acesta îi poate vinde ultimului o întreprindere ce nu îi aparține precum și nu are nici o atribuție cu aceasta. Astfel, pîrîtul datorează și dobîndă de întârziere.

A susținut că pîrîtul nu avea împuterniciri legale privind vînzarea companiei iar reclamantul nu a refuzat procurarea acesteia.

A specificat că instanța de judecată urma să cerceteze direct și nemijlocit probele și să emită actul judecătoresc exclusiv în temeiul circumstanțelor și al probelor cercetate și verificate în ședința de judecată. Soluția instanței de fond fiind una pripită deoarece s-a pronunțat fără a da o apreciere corespunzătoare cererii supuse examinării în raport cu circumstanțele pricinii.

A menționat că concluziile instanței sunt expuse într-o formă evazivă, incertă, neavînd putere de convingere, fără a fi dată o apreciere cuvenită pretențiilor

formulate în acțiune or, analiza pe care o face instanța în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia din 04 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces la 13 noiembrie 2018 (f.d. 118), însă la dosar lipsește confirmarea recepționării deciziei de către părțile la proces.

Prin urmare recursul declarat de către Cristian Laur, reprezentat de avocatul Mihail Durnescu, la 22 ianuarie 2019 se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Cod de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

La 15 martie 2019, Eugeniu Bujoreanu a depus referință în care a indicat că la 31 decembrie 2018 între părți a fost semnată recipisă, prin care Cristian Laur a primit suma de 1000 Euro și 3000 lei în baza deciziei din 04 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în contul stingerii datoriei și în care s-a specificat că Cristian Laur a refuzat la careva pretenții pecuniare față de pîrît și că nu le va avea în viitor. Astfel, a solicitat respingerea cererii de recurs ca fiind ilegală și neîntemeiată.

Examinând admisibilitatea recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Cristian Laur, reprezentat de avocatul Mihail Durnescu, este inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Cristian Laur, reprezentat de avocatul Mihail Durnescu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța ierarhic inferioară și nu redă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respins.

Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor imputate instanțelor inferioare, o minimă argumentare a criticii în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei se precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod

flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Distinct de cele relatate, se reiterează că conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, recursurile trebuie să fie efective, adică să dispună de puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell c. Irlandei, decizia cu privire la admisibilitate din 16 aprilie 1991), însă motivele recursului invocate în prezenta cauză sunt similare celor indicate în procesul judecării asupra cărora instanța de apel s-a pronunțat deja în modul corespunzător.

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Cristian Laur, reprezentat de avocatul Mihail Durnescu.

În conformitate cu art.art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Cristian Laur, reprezentat de avocatul Mihail Durnescu.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh